

Olga Sturdza

Laura GUȚANU

Abstract: Ca o continuare a altor materiale publicate la rubrica "Valori de patrimoniu", in acest numar portretul unei femei remarcabile, legata prin nume si prin preocupari de Iasi si de istoria orasului

(Sturdza, Mavrocordat, Cantacuzino, Iasi, sculptori romani)

Statuia lui Eminescu de lângă Biblioteca Centrală Universitară, care îi poartă numele, este unul din monumentele cunoscute de orice român. Puțini români, chiar ieșeni fiind, știu că acolo a fost amplasat după Primul Război Mondial un monument închinat eroilor din acest război. O copie nu prea reușită se poate vedea în piața din fața Universității de Medicină.

Autoarea monumentului original era prințesa Olga Sturdza, talentată sculptoriță, care reușea prin această operă să emoționeze trecătorul care-și făcea plimbarea spre parcul Copou și să-l facă să-și amintească de ostașii români care și-au dat viața făcând posibilă Marea Unire de la 1918. Sovieticii care ne-au invadat orașul n-au putut suporta mult timp acest permanent memento și au dărâmat monumentul în 1947.

Olga Sturdza era fiica lui Alexandru Mavrocordat și al Luciei Cantacuzino Pașcanu. Lucia era și ea fiica lui Lascăr Cantacuzino Pașcanu, ca și Adela, dacă vă mai amintiți de ea din povestea din numărul trecut. Olga s-a născut la 27 septembrie 1884, atunci când tatăl ei avea 42 de ani, iar mama 22. S-a născut la Popești, moșia primită de zestre de femeile din familia ei. Moșia avea un conac pe care, după căsătorie, Alexandru Mavrocordat l-a dărâmat și a ridicat cu meșteri italieni un palat care se mai poate vedea și astăzi.

Olga a mai avut o soră, Maria, și un frate, Gheorghe, mort tânăr într-un accident de călărie. După douăzeci de ani de căsnicie, în 1900, mama ei, Lucia, se desparte de Alexandru Mavrocordat. Și-a ocupat timpul cu educația copiilor, administrarea moșiilor și cu călătoriile. Era o călătoare pasionată și avea un vagon de tren propriu. Din acesta a coborât pentru ultima dată la 9 iunie 1831, venind dintr-o călătorie în Egipt. Pe peronul gării Iași a murit.

Olga Mavrocordat s-a căsătorit cu prințul Mihai Sturdza. Bunicul lui, Vodă Mihai Sturdza, cumpăraseră un castel la Dieppe, în Franța. Acolo s-a născut Mihai și tot acolo a trăit cea mai mare parte a vieții, până la căsătoria sa. Datorită lui s-au putut păstra în familie argintăria, biblioteca, obiecte de preț, el salvându-le din castelul distrus de germani în cel de-al Doilea Război Mondial.

În țară, Mihai Sturdza stătea mai mult la moșii. Era și un pasionat vânător. Avea o statură masivă, ca de altfel și Olga Sturdza, care era și ea înaltă. Argetoianu, care o cunoscuse înainte de căsătorie, la Viena, o descrie astfel : “ Fată frumoasă, viguroasă și arătoasă, cu doi ochi negri care sfredeleau, emancipată (călătorea singură, lucru neobișnuit

atunci) și inteligentă. Plină de farmec și cetită.”. Mare lucru dacă vin acestea din pana lui Argetoianu !

După Primul Război Mondial nu s-a ocupat doar de sculptură ci s-a implicat în rezolvarea unor probleme sociale. Ea a fost inițiatoarea și președinta Societății orfanilor de război, se ocupa de orfelinatul de la Miroslava, de Școala Normală “Mihai Sturdza”, de Liceul Internat.

Nu merita soarta pe care a avut-o după 1947 ! Dată afară din casa de la Hangu unde o prinsese naționalizarea, s-a mutat împreună cu văduva fiului său Dimitrie și cu nepoții, în casa lor din București. Dar au fost siliți să părăsescă și această casă, mutându-se într-o căsuță cu două camere din rău famatul cartier Crucea de Piatră. De acolo a fost ridicată și arestată, împreună cu nora sa.

Abia în 1957 a reușit să plece din țară, datorită cumnatului său Argyropoulos, căsătorit cu sora sa Maria. Acesta era ambasador, om cu influență. Cum guvernul grec era în negocieri cu cel român în probleme financiare, a insistat să se obțină aprobarea părții române pentru plecarea în Franța a Olgăi Sturdza.

A trăit pînă la 87 de ani.

Bibliografie

1. ARGETOIANU, Constantin "Memorii pentru cei de miine : Amintiri din vremea celor de ieri". Bucuresti, Humanitas, 1991-1998.
2. ION, Narcis Dorin "Castele, palate si conace din România". Bucuresti, Fundatia Culturala Româna, 2002.
3. POPIȘTEANU, Cristian, MATEI, Dorin "Sturdzestii : din cronica unei familii istorice". Bucuresti, Fundatia Culturala Magazin istoric, 1995.

